

Unnukka Jasbutis-Simola

on toiminut vuodesta 1960 lähtien freelance psykologina suomalaisten lasten ja perheitten parissa Tukholmassa, syksystä 1976 Huddinge-projektin psykologina.

Ruotsiin suuntautunutta muuttoliikettä, joka aina 1950-luvulta lähtien on vaikuttanut satojen tuhansien suomalaisten elämänmuutoksiin, on vuosien varrella pohdittu monilta näkökulmilta. On oltu tietoisia maahanmuuton aiheuttamasta henkisestä paineesta, samoin kuin siirtolaisten psyykkisistä rasituksista ja asianmukaisen hoidon tarpeesta.

Vasta viimeisten vuosien aikana on alettu maahanmuuttajien mielenterveyttä ja sen hoitoa käsitteleviin ongelmiin ja tehtäviin kiinnittää vakavampaa huomiota ja myönteistä liikehtimistä asian hyväksi on jo Ruotsin viranomaisten taholta havaittavissa. **Psykiatriska invandarmottagningen** avaaminen syksyllä 1976 siirtolaisten mielen terveyden palvelukeskuksena on siitä näkyvä osoitus.

On ehkä syytä kysyä, onko suomalaisten viranomaisten taholta tehty riittäviä ja vakavia ponnistuksia maamiesten psykiatrisen hoitotilanteen kohentamiseksi pohjoismaisten sopimusten ja yhteistyöperiaatteiden puitteissa. Jo vuosikymmeniä on tiedetty ruotsinsuomalaisten hakeutuvan varsinkin kesäaikaan suomalaisiin hoitopisteisiin jopa

HUDDINGE- PROJEKTI

ruotsinsuomalainen avohoitokeskus

mielisairaaloihin. Olkoonkin että Ruotsissa toimeentulonsa hankkivat ihmiset myös sairastuessaan kuuluvat ruotsalaisen sairaanhoidon piiriin, olisi tuki entisestä kotimaasta kuitenkin suotava neuvottelu- ja järjestelytasolla.

AVOHOITOKESKUS SIIRTOLAISILLE

Tukholman Läänin Maakäräjien (SLL) toimesta avattiin syyskuussa 1976 kokeilu- luontoisena kolmikielinen psykiatrisen avohoitokeskus, jonka henkilökunta pystyi antamaan hoitoa maamiehilleen näiden omalla äidinkielellä, nimittäin kreikaksi, serbokroatiaksi ja suomeksi. Tällä hetkellä tämä vastaanotto, joka sijaitsee n. 30 km:n päässä Tukholmasta etelään, Huddingen kunnassa, toimii edelleen, mutta vain suomenkielisenä palvelupisteenä.

Eri kieli- ja kulttuuriryhmiä palveleva yhteinen hoitokeskus ei osoittautunut sopivaksi työmuodoksi, koska eri ryhmissä psykiatrisen työn tuntui vaativan omat työskentelytapansa ja suuntansa. Paikallinen sijainti ei myöskään ollut paras mahdollinen kaikille kieliryhmille. Siirtolaisuus yhteisenä nimittäjänä ei merkitse, kuten usein luullaan samanlaisuutta ja yhdenmukaisuutta kaikessa.

SUOMALAISET POTILAAT

Yleistä kuvaa suomalaisten siirtolaisten psykiatrisista palvelutarpeista ei tämän vastaanoton perusteella voi antaa, koska on rajoittavia tekijöitä yleispätevien johtopäätösten tekemiseksi. Meiltä apua hakevat eivät edusta sinänsä suomalaista psykiatrian potilasta. Tänne tulevat ensisijaisesti ruotsinkielitä taitamattomat. Joudumme myös ohjaamaan ja rajoittamaan potilaitten valintaa osaksi omien ammattitaitojemme puitteissa, osittain työvoiman vähäisyyden takia. Olemme kuitenkin hankkineet toiminta-aikanamme laajalti kokemusta ruotsin-suomalaisista avuntarvitsijoista.

TYÖRYHMÄN KOKOOMUS

Suomalaisessa työryhmässä työskentelee yksi kuraattori, mielisairaanhoidtaja ja psykologi sekä toimistotehtävissä sihteeri; myös hän on kaksikielinen. Lääkärin tehtäviä hoitava psykiatri joutui alkuaikana jakamaan palveluksiaan kaikkien kieliryhmien kesken, mutta vaikka tehtävää on nykyisin hoitanut suomenkielinen psykiatri, on 8 viikkotuntia suomalaisella vastaanotolla ollut aivan liian vähän. Näin vähäinen tuntimäärä ei riitä mielekkääseen terapeuttiin hoitotyöhön muiden teamin jäsenten kanssa, vaan harvat työtunnit menevät suurelta osalta lääkärin-todistusten ja -lausuntojen sekä lääkemääräysten kirjoittamiseen. 1/

1/

Syyskuusta 1979 lähtien virka on ollut vapaa ja lääkäriapu vain tilapäistä, joskus pari tuntia viikossa. Työn kannalta tilanne on siis vakava, jopa uhkaava. Onko vastaanotto suorastaan vaarassa?

TYÖN LUONNE

Kun Huddingen psykiatrisen hoitokeskus perustettiin jouduttiin lähtemään todellakin uranuurtajan tielle, koska vielä ei missään ollut vastaavanlaisia vastaanottoja, joiden kohderyhmänä olisivat olleet siirtolaiset. Työn päämäärien ja työtapojen suunnit-

telu oli alussa vaikeaa, kun ei ollut muita johtolankoja kuin omat ammattikokemukset ja tietoisuus suuresta, epämääräisestä tarpeesta kentällä. Useimmilla työntekijöillä oli kuitenkin pitkäaikaista työkokemusta maahanmuuttajien parissa ja siirtolaisasioissa.

Suomalaisen työryhmän alueella asuu n. 20 000 suomalaista siirtolaista. Näissä kunnissa on tunnetusti runsaasti sosiaalisia ongelmia ja prosentuaalisesti korkea siirtolaisasutus, 11,2 % maan kokonaisluvun ollessa 4,9 %. Suomalaiset siirtolaiset käsittävät n. 50 % kaikista siirtolaisista.

AVUNTARVE KENTÄLLÄ

Päätimmekin jäädä odottamaan ja tutki- maan, mitä tulisi tapahtumaan ja kutka etsimään apuamme. Sairaaloista ja terveyskeskuksista, joissa jo kauan oli koettu suuret kielivaikkeudet potilastyössä sekä hoidon riittämättömyys, kiiruhdettiin lähettämään läheteitä potilaista, jotka olivat usein tuloksetta kulkeneet hoitopaikasta toiseen ehkä jo useita vuosia. Vakuutus- kassat tekivät samoin toiveenaan asiantun- tijalausunnot eläkkeen selvittelyistä tai asiak- kaan nopea (!) työelämään palaaminen. Potilaat eivät edes aina tietäneet, mihin heidät oli lähetetty ja monet olivat hämmä- sytyneitä, jopa kiukkuisia, löytäessään it- sensä psykiatrisesta hoitokeskuksesta. Oliko heidät todettu hulluiksi, kysyivät monet meille tullessaan. Nykyisin otamme vastaan vain asiakkaiden henkilökohtaisia ilmottau- tumisia ja aivan viime aikoina pyrimme antamaan etusijan lapsiperheille. Ylen har- voissa tapauksissa voimme ohjata potilaat edelleen muiden suomenkielisten ammatti- henkilöiden hoitoon, elleimme itse voi ottaa vastaan. Kaksikielisiä psykologeja ja sos. työntekijöitä on eri puolilla lääninä kasvatusneuvoloissa, kouluissa ja sos.toimis- toissa, joskaan heitä ei ole (paitsi harvoin) palkattu hoitamaan tointaan erityisesti suo- menkielisen siirtolaisväestön parissa. Muul- loin on viitattava hoitomahdollisuuksjin ruotsinkielisissä hoitopaikoissa.

KOHDERYHMÄT JA OIREET

Hermostuneisuus, unettomuus, psykosomaattiset vaivat, suhdeongelmat ja alkoholin liikakäyttö ovat tavallisimmat avunhakuoireet, mutta lista, mihin kaikkeen apuamme tarvittaisiin on pitkä. Nuoret avunhakijat yritetään ottaa hoitoon heti, mutta työ paisuisi liian suureksi, jos kohderyhmänä olisivat lisäksi eri-ikäiset lapset.

Suomenkielisten alkoholistien hoitokysymys on sekini vielä ratkaisua vailla. Tämä tehtävä kuuluu perimmäisesti kunnille, jolloin maakäräjät vastaavat siitä vain osasektorilla sairaanhoidon puitteissa. Meilläkin tämän oireryhmän terapeuttinen hoitopolku on ollut tuntuva, jopa ylivoimainen. Lukuisat itsemurhat ja itsetuhoyritykset liittyvät usein alkoholismiin, joten sopivien ja pätevien terapiamuotojen kehittäminen olisi erittäin ajankohtaista. Pitkäaikainen työttömyys on myös vakava riskitekijä, mikä voi luoda pohjan vaikeille psyykkisille oireille.

OIKEUS HOITOON ÄIDINKIELELLÄ

Jokaisella ruotsinkieltä taitamattomalla pitäisi olla mahdollisuus psyykkisten ongelmien selvittämiseen äidinkielellä. Tulkinvarassa tapahtunut hoitokontakti jää lähes aina puutteelliseksi ja terapiasta tulkin välityksellä tavanomaisessa mielessä ei voi edes puhua. Omalla äidinkielellä tapahtuva psyykinen hoito ei ole kuitenkaan vain kielikysymys vaan prosessi, jossa on tärkeätä, että hoitoa saavan henkilön taustaa ymmärretään myös maahanmuuttajana. Mitä suuremmat kulttuurierot ovat, sitä tärkeäm-

pää on, että hoitohenkilökunnalla on ns. kulttuuripätevyys, mikä pohjautuu siihen, että on kasvettu samassa kulttuuripiirissä. Kulttuuripätevyyden käsite, vaikka sitä melko yleisesti ja huolettomasti käytetään, ei ole kuitenkaan aivan itsestään selvä tai yksiselitteinen.

AVUNTARVETTA ON

Huddingen suomalaisen avohoitokeskuksen työ on paljastanut, että psyykkisen avohoidon tarve suomalaisten maahanmuuttajien parissa on hyvin suuri. Tietynlaiset ongelmat ja oireet esiintyvät kenties lukuisammin kuin jotkut toiset, mutta avuntarve on hyvin monisisältöinen, samoin kuin se voi olla intensiivisyydeltään eri asteista. Ruotsinsuomalaiset maahanmuuttajat ovat vastaanottaneet äidinkielen hoitokeskuksen luottamuksella ja se on merkinnyt heille inhimillistä tasa-arvoisuutta mielenterveyden horjuessa.

Nyt on vain kysymys siirtolaisten psykiatristen hoitokeskusten laajentamisesta, lisäämisestä ja kehittämisestä hoitotarpeita monipuolisesti vastaavaksi.

Ilmeisen selvää on, että kyseessä on Ruotsin terveyden- ja sairaanhoidon luonnollisesta laajentamisesta peittämään myös maan minoriteettiryhmien mielenterveyttä edistävät tarpeet.

REFERENSER:

"Invandrarprojektet i Huddinge",
Liber Förlag
162 89 VÄLLINGBY
Puh. 08/89 01 20
Hinta: 29 kr.

SUMMARY

The psychiatric therapeutic center maintained on funds furnished by the General Assizes of Stockholm started out as an experimental project designed to help immigrants cope with problems involving their mental health. The therapeutic center was at first trilingual, the staff consisting of a Greek, a Yugoslavian and a Finnish "work group." At quite an early stage, it turned out that the ethnic differences under the arrangements were so great as to rule out further operations using the joint designation of "immigrants' psychiatric care." The psychiatric work in the separate groups appeared to require the application of different guidelines and methods. Now the language of the center is Finnish alone.

The present staff of the center comprises the curator, a mental health nurse, a psychologist and a secretary as well as a medical consultant, a psychiatrist, who contributes only one day a week, that is, eight working hours, on active duty on the premises. This time is quite insufficient and the work is largely carried on in routine fashion — in other words, in the writing of medical reports and certificates and handing patients medical prescriptions. Since the *modus operandi* at the receptions is therapeutic and dynamic, the doctor's role under the existing conditions of work can not meet its therapeutic demands.

The therapeutic center is located in an area with

a profusion of social problems and a high proportion of immigrant residents. Finns make up on the whole roughly a half of the total immigrant population. There are no less than about 20,000 Finnish immigrants living in the area.

The work at the therapeutic center was at first aimed to lay down guidelines for the future. The persons who have been admitted there for treatment in the period since it was opened in the fall of 1976 have represented a wide range of symptoms and problems, and they have been of all ages. The greatest need appears, however, to exist among young people between the ages of 20 and 30 years, especially those for whom unemployment is a big problem, along with alcohol abuse. A fairly large category is also formed by the problems of human relations on the family level.

At present, it would seem that the pilot project of an experimental nature is evolving into a permanent psychiatric therapeutic center. There is no disputing the fact that the period of the experiment has proved that therapeutic facilities of this kind are needed wherever there are immigrant colonies. Psychiatric care given in the mother tongue of the patients is of paramount importance. It has been established that adequate therapeutic results cannot be achieved through an interpreter. Taking care of the mental health of immigrants along purposeful lines is, furthermore, an important measure of immigration policy from the standpoint of human equality and dignity.

RUOTSIN TOISET SIIRTOLAIS- VAALIT

*Markku Peura
Fil. kand.
Tutkija
Tukholman yliopiston valtiotieteen laitos*

Ruotsissa pidettiin valtiolliset ja kunnalliset vaalit syyskuussa 1979. Siirtolaiset, jotka ovat olleet henkikirjoitettuna Ruotsissa vaaleja edeltäneinä kolmena vuonna ja ovat saavuttaneet äänioikeutuksen, ovat vaalikelpoisia ja äänioikeutettuja maakäräjä- ja kunnallisvaaleissa. Valtiollisissa vaaleissa ovat vaalikelpoisia ja äänioikeutettuja ainoastaan Ruotsin kansalaiset. Nämä olivat toiset vaalit, joissa siirtolaisilla oli vaalikelpoisuus ja äänioikeus.

Ensimmäisissä siirtolaisvaaleissa 1976 oli äänioikeutettuja siirtolaisia 218 000 ja heistä osallistui vaaleihin koko maassa noin 60 %. Osallistuminen vaihteli voimakkaasti eri kansallisuuksien mukaan, suomalaisista äänioikeutetuista osallistui 56 %, kreikkalaisista 76 % ja jugoslavalaisista 66 %.¹

Vuoden 1979 vaaleissa äänioikeutettujen siirtolaisten määrä oli 227 733, joista suomalaisia 103.262 joka on 45 % kaikista siirtolaisista.²

Käytettävissä olevien tietojen perusteella on siirtolaisten äänestysosallistuminen laskenut noin 10 % edellisistä vaaleista. Varmat

tiedot äänestysosallistumisesta ovat saatavissa vasta heinäkuussa 1980, jolloin Tilastollisen Keskusviraston (SCB) vaalitutkimus julkaistaan. Nyt käytettävissä olevat tiedot perustuvat valtiollisiin vaaleihin ja kunnallisiin vaaleihin osallistuneiden väliseen erotukseen. Koska Ruotsissa valtiolliset, maakäräjä- ja kunnallisvaalit pidetään samana päivänä, voidaan toisaalta valtiollisiin vaaleihin osallistuneiden ja toisaalta maakäräjä/kunnallisvaaleihin osallistuneiden määriä verrata ja erotusta voidaan pitää siirtolaisten osallistumisen mittarina. Tämä kuitenkin tietyllä varauksella, koska se sisältää tiettyjä virhemahdollisuuksia.

Ulkomailla asuvia Ruotsin kansalaisia, joilla on valtiollinen äänioikeus, on noin 15 000. Heidän äänestysosallistumisensa on arvioitu noin 90 % ja tämä saattaa aiheuttaa virheitä siirtolaisten osallistumista laskettaessa.

Toinen virhetekijä ovat Ruotsin kansalaiset, jotka äänestävät vain valtiollisissa vaaleissa ja jättävät äänestämättä maakäräjä/kunnallisvaaleissa. Heidän lukumääränsä oli vuoden 1976 vaaleissa kolme henkeä tuhannesta. Virheitä aiheuttaa las-

kelmiin myöskin se, että äänestysluettelot tehdään kesäkuun alkuun mennessä ja sen jälkeen ennen vaalipäivää — syyskuun 16. — muuttaa joukko siirtolaisia pois Ruotsista. Edelleen virheitä aiheuttaa se siirtolaisjoukko, joka muuttaa Ruotsista tekemättä siitä ilmoitusta. Vuoden 1976 vaaleissa näiden Ruotsista muuttaneiden äänioikeutettujen määrä oli noin 5 %. Nämä virheet korottavat siirtolaisten lukumäärää ja laskevat heidän osallistumistaan vaaleihin kun taas edelliset korottivat ruotsalaisten määrää.

Kaikki nämä virhelähteet tekevät laskelmat siirtolaisten osallistumisesta epävarmoiksi, mutta virheen suuruus on arvioitu vain muutaman prosenttiyksikön suuruisiksi.³

Siirtolaisten äänestysosallistuminen on siis laskenut noin 10 prosenttiyksikköä. Näyttää siltä, että suurin lasku on tapahtunut suomalaisten kohdalla, joskin laskua on ollut muissakin siirtolaisryhmissä. Solnan kunnassa on tehty tutkimus kolmen siirtolaisryhmän osallistumisesta; suomalaisten, kreikkalaisten ja jugoslaviaalaisten. Suomalaisen äänestysosallistuminen Solnassa oli laskenut 52:sta 37:ään prosenttiin, vastaavasti jugoslaviaalaisten 55:stä 40 prosenttiin ja kreikkalaisten 75:stä 68 prosenttiin. Luvut ovat yhdestä Tukholman esikaupunkikunnasta eivätkä välttämättä edustavia, mutta todennäköisesti tendenssi on ollut saman suuntainen koko maassa.⁴

Ovatko siirtolaiset passiivisia?

Siirtolaisten yhteiskunnallista osallistumista ei ole laajasti paljoakaan tutkittu. Kuitenkin olemassaolevat tutkimukset viittaavat siihen että ainakin potentiaalisesti siirtolaiset ovat yhtä aktiivisia kuin ruotsalaiset ja että erot, joita esiintyy johtuvat siirtolaisten erityisestä asemasta ja tilanteesta. Leiniö verratessaan suomalaisia siirtolaisia ja ruotsalaisia totesi erojen "poliittisten resurssien" suhteen olevan pieniä.⁵

Siirtolaisuus itsessään aiheuttaa monenlaisia muutoksia, joihin sopeutuminen vie oman aikansa ja "normaalin" aktiivisuustason saavuttaminen ja uusien asioiden oppiminen saattaa kestää useita vuosia. Siirtolaiset on monella tavoin karsinoitu yhteiskunnassa tietyille tuotannon aloille, tietyille asuntoalueille, sosiaaliseen kanssakäymiseen pääasiassa omassa ryhmässään ja vapaa-ajan toiminnassa omiin kansallisiin seuroihinsa ja järjestöihinsä. Poliittiseen toimintaan osallistuminen on vaikeaa jo kielellisistä syistä. Ruotsalaisessa yhteiskunnassa esiintyy enakkoluuloja, joten kynnyksensä yhteiseen toimintaan mukaan ylipäänsä on korkea ja poliittisen toiminnan suhteen ehkä vielä jonkin verran korkeampi. Poliittisessa kentässä siirtolaiset helposti karsinoidaan siirtolaisasioiden pariin, muun "politiikan" hoitavat ruotsalaiset.

Kunnallinen äänioikeus on sekä eräänlainen karsinointi. Äänioikeusuudistusta siirtolaisille kunnallisissa vaaleissa on arvosteltu sekä ruotsalaisten että siirtolaisten taholta riittämättömänä. Suuret poliittiset kysymykset ratkaistaan valtiopäivillä, nykyään enenevässä määrin myös kuntia koskevat päätökset, ja äänioikeus vain kunnallisella tasolla on koettu näennäiseksi ja merkityksettömäksi yhteiskunnalliseen päätöksentekoon osallistumisen kannalta. Uudistuksen koettu näennäisyys ja yleinen kriittinen suhtautuminen on osaltaan alentanut osallistumisen määrää vuoden 1979 vaaleissa.

Siirtolaispoliittisten uudistusten pysähtyminen viime vuosina on lisännyt pettymystä siirtolaisten taholta poliittiseen toimintaan.⁶ Ensimmäiset siirtolaisvaalit 1976 pidettiin yleisen optimismin vallitessa siirtolaisten keskuudessa. Valtiopäivät olivat edellisenä vuonna päättäneet Ruotsin virallisen siirtolaispolitiikan päämääräksi "tasa-arvon, valinnanvapauden ja yhteistyön" ja äänioikeus kunnallisissa vaaleissa koettiin yhtenä konkreettisena toimenpiteenä kohti "tasa-arvoa".

Vuoden 1979 vaaleissa ei siirtolaisten äänioikeus ollut enää "uusi" asia, joukkotiedotusvälineet samoin kuin poliitikotkin kiinnittivät vähäisempää huomiota siirtolaisiin kuin edellisissä vaaleissa. Vaalikampanja käydään pääasiassa valtakunnallisilla kysymyksillä eikä paikallisilla. Erillistä vaalipäivää onkin harkittu uudelleen toteutettavaksi johtuen juuri kunnallispolitiikan jäämisestä valtakunnallisen varjoon.

On todettu että siirtolaiset jotka ovat vaihtaneet kansalaisuutta ja joilla on myös valtiollinen äänioikeus ovat osallistuneet vaaleihin suunnilleen samassa määrin kuin ruotsalaisetkin. Vuoden -76 vaaleihin osallistui Tukholmassa suoritettuna haastattelututkimuksen mukaan 89 % Ruotsin kansalaisuuden saaneista suomalaisista.⁷

Vastaavasti suomalaiset siirtolaiset, jotka ovat äänioikeutettuja Suomen eduskuntavaaleissa, eivät ole olleet kovin kiinnostuneita osallistumaan niihin. Vuoden 1979 eduskuntavaaleissa äänestäneiden määrä Ruotsissa jäi alle 20 %.

Näyttääkin siltä, että äänestyskäyttäytymistä määrää pitkälle vaalien relevanssi siirtolaisille. Suomen eduskuntapolitiikka koetaan kaukaiseksi ja jo vieraaksikin, eikä sillä ole suoraan vaikutusta siirtolaisten olosuhteisiin Ruotsissa. Kunnallistason politiikka koetaan vähämerkitykselliseksi, varsinkin kun vaalikampanja käydään valtakunnallisilla kysymyksillä. Valtiopäivien merkityksen korostuu. Siellä päätetään veroista, sosiaaliturvasta, siirtolaisuudistuksista, ulkopoliitikasta, työllisyystoimenpiteistä jne.

Ruotsin valtiopäivillä on usean vuoden ajan tehty ehdotuksia valtiollisen äänioikeuden myöntämisestä siirtolaisille, mutta asia ei ole saanut enemmistöä taakseen.⁸

Kunnallinen äänioikeus on osoittautunut riittämättömäksi ratkaisemaan siirtolaisten poliittisen edustuksen ja päätöksentekoon osallistumisen ongelmaa. Suuri osa työtä-

tekevää väestöä on siten vieläkin Ruotsissa ilman täydellisiä poliittisia oikeuksia.

Lähdeviitteet:

1. Tomas Hammar, Det första invandrarvalet. Stockholm 1979. Liberförlag s. 113.
2. Ny i Sverige nr 5/1979. s. 9.
3. Maritta Soininen, Invandrarvalet 79. Invandrare och minoriteter 1/80 s. 6-7.
4. Ny i Sverige nr 5/1979 s. 7.
5. Tarja-Liisa Leiniö, Finska invandrare i Sverige. Institutet för social forskning. 1979. s. 68. "Andelen utanförstående är 36 % bland finska invandrare mot 30 % bland jämnåriga svenskar i samma yrkesgrupper. Som utanförstående har klassificerats de som varken är fackligt eller politiskt organiserade och som inte har deltagit in någon av de i tabell 6.1. nämnda aktiviteterna."
6. Aatos Kososen haastattelu. Ny i Sverige nr 5/1979 s. 17.
7. Hammar, Det första invandrarvalet. s. 128.
8. Vuoden 1980 valtiopäiville on jätetty aloite jossa ehdotetaan kahden valtakunnan kansalaisuuden hyväksymistä pohjoismaalaisille. Perusteluna on suomalaisten haluttomuus luopua omasta kansalaisuudestaan ja tällaisella menettelyllä voisivat pohjoismaalaiset säilyttää oman kansalaisuutensa ja saavuttaa täydelliset poliittiset oikeudet Ruotsissa. Motion 1979/80:570.

SAMMANFATTNING

För andra gången kunde invandrare som har varit bosatt tre år i Sverige delta i landstings- och kommunalval i september 1979. I första invandrarval 1976 var deras deltagande ca 60 % i hela landet. Deltagandet varierade starkt mellan olika invandrargrupper, av röstberättigade finländare deltog 56 %, av greker 76 % och av jugoslaver 66 %.

Vid 79-års val var antalet röstberättigade invandrare 227 733, av vilka ca 45 % var finländare.

Enligt de uppgifter som hittills är tillgängliga sjönk invandrarnas valdeltagande med ca 10 % vid 79-års val. Tillsvidare är siffrorna inte helt pålitliga, men felmarginal borde vara inom några få procentenheter.

Allt tyder på att valdeltagandet har sjunkit kraftigt bland finländare, enligt en undersökning i Solna kommun sjönk finländarnas valdeltagande från 52 % till 37 %.

I undersökningar har man kunnat konstatera att invandrare är inte potentiellt mera passiva än svenskarna, men att själva invandringssituationen gör det svårt att delta i samhällslivet. Språket och annorlunda politiska traditioner gör att det kan ta lång tid att lära sig de nya förhållandena. Segregering och fördomar också för sin del höjer tröskeln att delta i svensk politik.

Lokal politik blir i valkampanjerna undanskymt av rikspolitik som gör att de kommunala valen känns inte så viktiga och relevanta och delta eftersom alla "viktiga" frågor avgörs på riksdagen – också avgöranden som gäller kommuner i allt högre grad.

Det har ställts krav på invandrarnas rösträtt också i riksdagsval. Kommunal rösträtt har visat sig vara otillräcklig för att lösa frågan om invandrarnas politiska representation och deltagande i beslutsprocess.